

VY_52_INOVACE_PR21

Název vzdělávacího materiálu: Vnější geologické děje

Autor: Klára Raurová

Předmět: Přírodopis

Ročník: 9.

Ověření: 13.2. a 15.2. 2012, 9.A

Stručný popis aktivity: prezentace k výkladu

Časová náročnost: dvě vyučovací hodiny

Metodické poznámky: Prezentace slouží i jako podklad pro psaní zápisu do sešitu.

Vnější geologické děje

- Děje, které narušují zemský povrch.
- 3 etapy – zvětrávání, transport, sedimentace

1. Zvětrávání

A) Mechanické

- horniny se rozpadají beze změn chemického složení
- zvětrávání v pouštích vlivem velkých výkyvů teplot
- příklad – mrazové zvětrávání

B) Chemické zvětrávání

- dochází ke změně chemického složení minerálu, vznikají nové minerály
- hematit → limonit

C) Biologické zvětrávání

- způsobené činností organismů
- Rostliny rozrušují horniny svými kořeny.

2. Působení zemské gravitace

- způsobuje pohyb zvětralých hornin
- sesuv půdy, bahna a sněhu

3. Činnost vody

A) Činnost dešťové vody

- vsakuje se – doplňuje hladiny podzemních vod
- odpařuje se
- stéká po zemském povrchu – dešťový ron (ronové rýhy)
- škrapy – trvalé stružky vytvořené činností vody v krasových oblastech

B) Činnost vodních toků

- systém říčních toků odvádějících vodu do světových oceánů
- hloubková eroze – prohlubování dna, zejména v horní části toku, tvar písmene V, vznik kaňonů
- boční eroze – ve všech částech toku
- meandry – typické pro střední a spodní část toku, jejich poloha i tvar se neustále mění
- sedimentace – v dolní části toku

C) ČINNOST MOŘE

- příboj – narušování pobřežních skal, úbytek pevniny
- příliv a odliv – horniny jsou přenášeny a ukládány, pevnina vzniká

D) Činnost ledovců

- ledovce horské a pevninské
- působením gravitace se posunují do údolí a unášejí s sebou balvany, kusy skal, ...
- napájí horské toky
- plesa = jezera ledovcového původu
- bludný kámen

4. Činnost větru

- význam zejména v pouštích – přenos materiálu
- obrušování skal a kamenů
- větrná eroze